

Onderwerp

Overzicht energithema's IJsselmeer/Markermeer

Kern mededeling:

Kennismemen van de informerende notitie over de verschillende ontwikkelingen rondom duurzame energie in het IJsselmeer-/Markermeergebied

Mededeling:

Inleiding:

Het onderwerp duurzame energie in het IJsselmeer-/Markermeergebied staat in verschillende provinciale dossiers op de agenda zoals: Regionale Energie Strategie Flevoland (RES), Stuurgroep Markermeer/IJmeer (SMIJ), Nationaal Park Nieuw Land en de Agenda IJsselmeergebied.

Bij deze dossiers zijn vanuit Gedeputeerde Staten verschillende portefeuillehouders, projectgroepen en bestuurlijke gremia betrokken. Deze notitie geeft de stand van zaken weer met betrekking tot duurzame energie in de verschillende dossiers.

RES Flevoland

Binnen de concept-RES Flevoland wordt terughoudend gekeken naar mogelijkheden in het IJsselmeergebied. Er wordt aangegeven dat er eerst onderzoek nodig is om informatie te verzamelen omtrent effecten op ecologie en natuur via pilots voordat er planontwikkeling in het IJsselmeergebied kan plaatsvinden.

Vanuit het domein energie en vanuit Flevoland zijn er geen plannen bekend voor initiatieven in het IJsselmeer/Markermeer anders dan die van een beperkt areaal drijvende panelen nabij de Maxima-centrale waarbij Engie de betreffende ontwikkelaar is binnen het eigen waterareaal.

In de concept-RES Flevoland zijn er geen zoekgebieden opgenomen in het IJsselmeer-/Markermeergebied. Een kaart in de concept-RES brengt vanuit het regio-plan Wind de gebieden in beeld waar nog geen planontwikkeling bekend is.

De RES-regio NH-noord heeft in het gebied voor de kust van de Wieringermeer een zoekgebied aangewezen voor mogelijke realisatie van wind en zon op water. Vanuit de RES-regio Friesland is bekend dat het windpark Friesland zal worden ontwikkeld voor de kust van Makkum in het IJsselmeerdeel langs de Afsluitdijk bestaande uit 89 windturbines. Dit project is vergunnings-technisch geheel afgerond en realisatie wordt beoogd eind 2021.

Recent is bekend geworden dat vanuit Rijkswaterstaat wordt gestart met een pré-verkenning voor een pilot met zonnepanelen op water. Doel van deze pré-verkenning is om te onderzoeken wat een geschikte en representatieve locatie is voor het doen van onderzoek naar ecologische effecten van zonnepanelen, en wat de omvang van een pilot zou moeten zijn. De opdracht voor de pré-verkenning is in juli 2020 door EZK aan RWS verleend. RWS is nu bezig met het opstellen van een uitvraag voor een bureau. Naar verwachting vinden werksessies met de omgeving eind 2020, begin 2021 plaats.

Sinds medio 2019 hebben de RES-regio's Noord-Holland-Noord, Noord-Holland-zuid, Friesland, West-Overijssel en Flevoland een regulier overleg met betrekking tot het gebied IJsselmeer/Markermeer. Als beheerder van dit waterareaal is ook Rijkswaterstaat deelnemer in dit overleg. Hierin informeert men elkaar over eventuele ontwikkelingen en/of plannen en wordt kennis en ervaring met

Registratienummer

2682627

Datum

3 november 2020

Afdeling/Bureau

SENB

Openbaarheid

Openbaar

Portefeuillehouder

Fackeldey, J.A.

Ter kennisname aan PS en
burgerleden

projecten of processen gedeeld. Dit overleg is gebaseerd op een van de aanbevelingen vanuit de Energieverkenning IJsselmeer/Markermeer uit 2018 en is tevens één van de adviezen uit de recente brief van het BPIJ.

In het besluitvormingsproces van de concept-RES Flevoland (voorjaar 2020) hebben alle gemeenteraden, algemene vergadering Waterschap en Provinciale Staten ingestemd met het starten van een onderzoek voor 'ruimtelijke potentie voor hernieuwbare energie in Flevoland' wat als bespreekgebied zowel het land- als het waterareaal van Flevoland betreft. Deze ruimtelijke potentieverkenning kan leiden tot zoekgebieden voor zon-, wind- en andersoortige energiewinning in de aangegeven arealen. Deze verkenning beoogt de periode na 2030, dit omdat het huidige 'RES-bod' zich richt op de opwek hernieuwbare energie tot 2030.

Stuurgroep Markermeer/IJmeer

De provincie Flevoland is bestuurlijk vertegenwoordigd in de Stuurgroep Markermeer -IJmeer die werkt aan de totstandkoming van een Toekomstbestendig ecologisch systeem.

De stuurgroep van de Agenda IJsselmeergebied (het Bestuurlijk platform IJsselmeergebied, BPIJ) heeft eind 2019 aangegeven dat zij, zodra er voor energieopwekking ook naar het IJsselmeergebied gekeken wordt, een advies wil geven. Dit omdat het BPIJ groot belang hecht aan een integrale benadering van het IJsselmeergebied waarbij de SMIJ geen voorstander is van grootschalige energieopwekking op het Markermeer en IJmeer.

Algemeen voorwaarde bij ruimtelijke ingrepen in het Markermeer-IJmeer, waaronder het opwekken van (duurzame) energie is, dat deze op grond van de wet Natuurbescherming en Kaderrichtlijn Water (KRW) toelaatbaar zijn. Daarvoor is onder andere een beoordeling nodig van de gevolgen voor het Natura 2000 doelbereik en het effect op de Kaderrichtlijn Water doelstellingen.

Aanvullend op deze wettelijke verplichting is de bestuurlijke ambitie vastgelegd (Bestuursovereenkomst Rijk-regioprogramma Amsterdam - Almere -Markermeer 2013) om te werken aan een Toekomstbestendig Ecologisch Systeem (TBES). Investerings in TBES moeten leiden tot (juridische) ruimte voor nieuwe ontwikkelingen. Dit onder meer voor recreatieve, infrastructurele en stedelijke ontwikkelingen in en direct rond het Markermeer-IJmeer. In welke mate deze (ontwikkel)ruimte ontstaat hangt af van de effecten van TBES-maatregelen op het Natura 2000 en KRW doelbereik. De effecten en het gebruik worden langjarig gemonitord. Voorbeelden van TBES-maatregelen zijn de gerealiseerde projecten, Zandige Houtribdijk, vooroevers bij Trintelzand, Marker Wadden. En de in voorbereiding zijnde projecten Oostvaardersoever, en projecten rond dijkversterking langs de Noord-Hollandse kust (.

Nationaal Park Nieuw Land

De gezamenlijke partners in Nationaal Park Nieuw Land (NPNL) - gemeente Almere, gemeente Lelystad, Natuurmonumenten, provincie Flevoland, Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer, stichting Het Flevo-landschap, waterschap Zuiderzeeland - hebben op 1 oktober 2018 de status van 'nationaal park' toegekend gekregen voor Nieuw Land. Aansluitend heeft de stuurgroep waar de partners zitting in hebben besloten een ontwikkelingsvisie te laten opstellen met de ambitie om van de vier natuurgebieden - Lepelaarplassen, Oostvaardersplassen, Marker Wadden en Markermeer - één nationaal park te maken. Een nationaal park dat de vier natuurgebieden verbindt en met entreegebieden bezoekers de gelegenheid biedt om de bijzondere natuur te beleven.

De ontwikkelingsvisie is op 27 februari 2019 vastgesteld door Provinciale Staten als richtinggevend kader voor de verdere ontwikkeling van Nieuw Land. De visie beschrijft de ontwikkeling van NPNL in negen ruimtelijke perspectieven. Een van de perspectieven is 'Duurzame energie'. De ontwikkelingsvisie geeft aan dat opwekking van duurzame energie binnen de grenzen van het Nationaal Park slechts als doel heeft energieneutraal te worden en daarbij alleen te verantwoorden is als het een positieve bijdrage levert aan (herstel van) de natuur en de kwaliteit van het landschap van het Nationaal Park zelf. Windmolens zijn daarom uitgesloten. In de ontwikkelingsvisie wordt als voorbeeld genoemd dat het zinvol kan zijn om af te tasten wat de mogelijkheden zijn voor grootschalige

opwekking van zonne-energie. Vanuit de RES-regio NH-noord is interesse getoond om gezamenlijk met Flevoland hier een pilot cq planontwikkeling te organiseren.

Agenda IJsselmeergebied

In de Agenda IJsselmeer gebied (2018) staat een drietal ambities geformuleerd: landschap van wereldklasse, toekomstbestendig ecologisch systeem en vitale economie.

In 2018/2019 is in het kader van de Agenda IJsselmeergebied door de vier IJsselmeergebied-provincies een Energieverkenning uitgevoerd. Daarin staat een aantal aanbevelingen (benut de ruimtelijke principes voor het IJsselmeer; creëer meerwaarde, onderlinge afstemming, vervolgonderzoek en pilots, maatwerk). Afgesproken is dat de Energieverkenning als bouwsteen wordt benut in de RES-sen in het IJsselmeergebied.

Inmiddels is duidelijk dat de RES-sen in de provincies Fryslân, Flevoland en Overijssel in hun concept-RES geen extra TWh wind of zon hebben voorzien in het IJsselmeergebied. De twee RES-regio's in Noord-Holland hebben in hun concept-RES-sen wel zoekgebieden op het water aangewezen. Het BPIJ heeft in haar vergadering van 18 juni jl geconstateerd dat er vanuit de RES-sen verschilend naar het IJsselmeergebied wordt gekeken. Dit was aanleiding om alle RES-regio's in het IJsselmeergebied op 25 augustus 2020 een brief te sturen en daarin een reactie te vragen op het advies van het BPIJ.

Met deze brief dringt het BPIJ er bij de RES-regio's op aan om de adviezen van de Energieverkenning in de RES-sen mee te nemen. Ook worden de RES-regio's verzocht om de Handreiking Omgevingskwaliteit te benutten, functie-combinaties te verkennen, een structureel overleg tussen de 7 RES-regio's te organiseren, een brede sessie met partners te organiseren en tot slot om te streven naar terughoudendheid en zorgvuldigheid voor duurzame opwekking van elektriciteit (zon, wind) in het IJsselmeer. Het BPIJ juicht toe dat ingezet wordt op nader verkennen van thermische energie uit oppervlaktewater (TEO), omdat dit minder ruimtelijke impact heeft.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Reactie RES-Flevoland op brief BPIJ dd 25 augustus 2020	2674105	Ja

Ter inzage in de leeskamer

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)

Reactie RES-Flevoland op brief BPIJ dd 25 augustus 2020

Geachte leden van het Bestuurlijk Platform IJsselmeer (BPIJ),

Allereerst willen wij u danken voor uw meedenkende en attenderende brief. U heeft ons gevraagd te reageren op uw brief en weer te geven hoe wij uw adviezen vorm geven.

Wij onderschrijven de aanbevelingen zoals deze in de Energieverkenning IJsselmeer 2018 (EIJ-18) zijn opgenomen en hebben hierin ook initiatieven genomen.

Als RES-regio hebben wij een bouwsteen IJsselmeer/Markermeer ingesteld om de inhoudelijke aspecten uit de EIJ-18 te vertalen in denkrichtingen cq mogelijkheden. Hierbij kijken wij toekomstgericht en niet actueel.

Het 'bod' van de concept-RES Flevoland is gebaseerd op eerder vastgesteld beleid op het gebied van wind en zon.

Met onze regionale partners en de maatschappelijke organisaties beoordelen wij denkrichtingen in het proces van de energietransitie. Hierin is een terughoudende positie uitgesproken over het gebied IJsselmeer/Markermeer echter betekent dit geen uitsluitende positie voor mogelijkheden van duurzame energiewinning in het gebied.

In de besluitvorming binnen de gemeenteraden, algemene vergadering en provinciale staten is ingestemd met het opzetten van een verkenning van uitbreiding van realisatie van hernieuwbare energie die zich vertaalt naar zowel de mogelijkheden op land als op water. Hierbij te denken aan zon, wind, aquathermie (TEO) of welke andere nieuwe ontwikkeling dan ook. In de RES-Flevoland hebben wij deze verkenning als 'ruimtelijke potentie' bestempeld.

Het proces om te komen tot deze potentie-verkenning zal binnen de regionale samenwerking dan ook voorbereid worden waarbij vorm en uitvoering nog niet zijn vastgesteld. Dat hierbij de eerder gemaakte afspraken en toezeggingen zullen worden nagekomen is een gegeven.

De aanvullende adviezen vanuit het BPIJ zullen wij betrekken bij het vervolgproces zoals hiervoor geschetst. Hierbij willen wij aangeven dat al in een vroeg stadium een structureel overleg is ingevoerd waarbij de RES-regio's Noord-Holland-Noord, Noord-Holland-Zuid, Friesland, West-Overijssel en Flevoland deelnemer zijn, ook Rijkswaterstaat is bij dit overleg aangeschoven. Al eerder is vanuit dit RES-overleg informatie toegezonden naar het BPIJ.

Wij zien een meerwaarde in dit overleg en zullen hieraan blijven deelnemen. Kennisuitwisseling en een meerwaarde zoeken in mogelijke samenwerking in projecten is hierin een thema.

Wij verwachten u hierbij een goed inzicht te hebben gegeven in ons RES-proces en hoe wij uw aanbevelingen interpreteren.

Vriendelijk groetend,

Lelystad, 29 september 2020

J. Fackeldey, gedeputeerde energie & klimaatakkoord, voorzitter RES-regio Flevoland

A.H.M. van de Boer, programmamanager RES-regio Flevoland